

מסורת הש"ס

המביא פרק רביעי ביצה

לג.

עין משפט
גר מוציא

(א) וכן ביעתא. ביצים נסות הנמוגות ע"פ כלי חלול כעין ערפ"ד או כלי האסכלא אין מושיבין את הכלי מחלה ואח"כ יסדר עליו אלף יאחזנו בידו ויושיב הביצה עליו ואח"כ יושב הכלי על הנחלים וימר מדאי נעשה כהלא פרש"י דרב יהודה דהכא ק"ל כרבי יהודה וסיקופנה מחלה ואח"כ יושב הקדרה ויעליה אלף העלוניה ימלה גאור ראוונה בידו ויסדרו החיות מחמה סביב: וכן פירש. מעות השריס שפורקין אותן ומחזירין לא זיקוף הכרעים מחלה לתת האריות נכרעים ואח"כ יסרוס העור למגע שזוכבין עליו אלף פורס העור מחלה ויאחזוהו בני אדם כביהם ואח"כ יביאו האריות ויקשרו הרצועות של עור בהן ואח"כ יוקפו הכרעים וימנו האריות לתוכן: וכן חכ"ס. חיות שמקדרים נאורז ומושיבין אחת על גבי שמים: נדלת ס"ד. ומי זה הסומך קדרה נדלת והלא נסכר: אימא וכן הירלם. אין סומכין אורז נכקטת: ור"ש פטיר. דלת ליה מוקפת: נהא אפי' ר"ש מודה.

הגהות הב"ח

(ב) במשנה ולא מן העפר ולא מן המים כ"ל וחיובן וכן העינים נמחק: (ג) דה"ה ד"ה ומכירא ס"י לתוך עין את ארץ לן כ"ל וימנה מחמתל נמחק: (ד) דה"ה ד"ה מלחמא וכו' ה"ה סמוכה אלפלא נמחא שרי אכילה אכזב אכילה והסמ:

גליון הש"ס

תרגו ואל מן הרקיעים: כריף ורשיס לתא ועין מרשיס: תום ד"ה ריש כ"ו דרחה ואל לומר עין מהרשא וימין תמחא מהרשיס ח"ס ר"י:

לעיו רש"י

טרפיד (טרפידים). חצובה (כבלה שלוש גלילים). מרשיסין (מרשיסין). פסול לחימה גליליים בורגיים (פריירי). לחיצן את שניו לומר רשיסין (לובנדיארי). לוסכדיה (אחור בעמק אילית). טיילויש (טיילויש). רעיס.

מוקף רש"י

שמיסין בכלים. כיו"ט סבי רחין לנטלן ועלעט יתסם לתוך האור (שבת כ"ד). ואין מסיקין בשברי כלים. דה"ה לכו מוקפין ואלו מן לנטלן (שם): אי' בשברי לים שסברו כי כיוס דה"ה לכו דהשם לא חו לנטלן ולי משום דחו להסקא לחמול לא להכי קיימא: ועוד כ"ד. טרי לוי בר ארוא. כיוס טוב, ושדי מעיה לשורא. אלא מטלנן לכו משום שגורא ועשי' דהרשא לא חו לנטלן. דלא אורח ארשא למיכלא כיוס טוב וימין מחמתל ללסם חו קיימ' שבת כ"ג. כיון דמסרחי. משיא' ח' מנגע ליה פד אורחא. מאחמול דעניה עלויה. לשגורא. וכן השמעת מן מוקף למהה ה"ה (שם ק"ג). נטל ארם קיסם משלפניו. קסמין המטעלן על בני קרקע ואל לחצין מוקפין ניטו: שבת כ"ג. לחצין בו שיניו. לטיל הכר כיון השיס והלחול ניטו: ושם וכן חצויה.

כגון מטה שלנו שאין לה מחילות אלף שיש לה מחילות אך מימה דאמר נכשת (דף קל"ט): ה"ה פרוקנה (אפלגא) דכונא (ו) אסירא והסמ המחילות היו עשויות ככר וי"ל דשאני הסמ הואיל ורמז הטובא וימר מדאי נעשה כהלא פרש"י דרב יהודה דהכא ק"ל כרבי יהודה

וכן ביעתא. וכן קדרה וכן פוריא וכן תביתא ואין סומכין את הקדרה בבקעת וכן ברלת ברלת ס"ד אלא אימא וכן הדלת: תנו רבנן אין סומכין את הקדרה בבקעת וכן הרלת (ב) לפי שכלא נתנו עציץ אלף להסקה ורלת שמעון שריר ואין מנהיגין את הבהמה במקל ביו"ט ור' אלעזר בר' שמעון מתיר לימא ר' אלעזר בר' שמעון כאבודה סבירא ליה דלית ליה מוקצה לא בהא אפילו ר' שמעון מודה משום ד'דמחוי כמאן דאזיל לחנגא: חורא רב נחמן אסר ורב ששת שריר ברטיבא כולי עלמא לא פליגי דאסור כי פליגי ביבשתא מאן אסר דאמר לך לא נתנו עציץ אלא להסקה ומאן דשרי אמר לך מה לי לצלות בו מה לי לצלות בגחלחו איכא דאמרי ביבשתא כולי עלמא לא פליגי דשרי כי פליגי ברטיבא מאן דאסר דלא חוי להסקה ומאן דשרי אמר לך הא חוי להיסך גדול והלכתא יבשתא שרי רטיבא אסור (ב) דרש רבא יאשה לא תכנס לדיר העצים לטול מהן אור ואוד שגשבר אסור להסיקו ביו"ט (ב) לפי שמוסיקין בכלים ואין מסיקין בשברי כלים למימרא (ב) דרבא (ב) יהודה סבירא ליה דאית ליה מוקצה והא אמר ליה רבא רבא שמעיה מו לי בר אווא ושדי מעיה לשורא התם כיון דמסרחי מאחמול דעניה עלויה: מתנני' ר' אלעזר אומר (ב) נוטל אדם קיסם משלפניו לחצין בו שיניו ומגבב מן החצר ומדליק שכל מה שבחצר מוכן הוא והכמים אומרים ימגבב משלפניו ומדליק אין מוציאין את האור לא מן העצים ולא מן האבנים ולא מן (ב) העפר (ב) ולא מן הרעפים ולא מן המים ואין מולבנין את הרעפים לצלות בהן: גמ' אמר רב יהודה אוכלי

דלוקר מוקפה ודבר שאין ממתיקין אכל אמן ק"ל כר"ש ודבר שאין ממתיקין מותר דומק הוא לומר דאין הני מילתא דלא כר"ש אלף נראה לומר דאפילו ר"ש מודה דהוא הכא אסור דהא דר"ש שמעון דבר שאין ממתיקין מותר היינו כגון עשועה דבר שאין ממתיקין היינו כגון אכל ממתיקין לעשות מה שהוא עשועה: והלכתא יבשתא שרי רטיבא אסור.

דהלכתא אקבע אליבא דמאן דאית ליה מוקפה ולא נתנו עציץ אלף להסקה אכל אנו דקו"ל כר"ש שרי אפי' חורא רטיבא דומק הוא לומר דר"ש פליג אמאי דפסיק הש"ס וי"ל דאפילו לר"ש דנהי דאית ליה שנתנו עציץ אלף להסקה היינו כגון הרחוי להסקה אכל רטיבא אין רחויין להסקה: דרש רבא וכו'. פירש רש"י דכר' יהודה ס"ל וע"כ לא תכנס לטול אור דלא נתנו עציץ אלף להסקה (ב) דומק הוא לומר דהש"ס קיימא דלא הלכתא אלף ודאי דאפילו ר' שמעון מודה דאסור משום דהוי חקוניי מנא:

ושדי מעיה לשורא. פירש"י דלגרי יהודה ה"ה אסור לנטלן ליתן לחמול דמאחמול מוכן לאדם ה"ה ולא ללכוס וא"ר יהודה דאס לא היתה נגלה מעיניו אסור ליתן ללכוס וגם אלו רחוי ליתן לאדם לפי שאין דרך בני אדם לאכול בני מעים כיו"ט דנלאו הכי יס להם הרבה לאכול וא"ר ובי משום שאינו אוכל מהן ה"ה מוקפין א"כ היכי מטלעלין בשר מי דחויא לכות במסכת שבת (דף קכ"ח). ה"ה אינו אוכל מהן משום שיש לו הרבה לאכול וי"ל דמיימי שכר הסרימו ולא ה"ה חוי לאדם ולר' יהודה ה"ה אסור ומלשי

כיון דמסרחי כלומר כיון דודאי מסרחי דעמדין להסריח דעמו ללכוס רבא איצור אומר נופא אדם קיסם משלפניו. פירש"י לאו דוקא משלפניו דה"ה משלחתי נמי דקמני כל מה שנחצר מוכן הוא אלף נקט משלפניו משום רבנן דפליגי אח"כ דשרי דוקא להדליק אכל לחצין בו שניו לא וימיה דהא משמע דפרק המולוא (שבת דף פ"א) וכו' דדוקא קמני דעבי הסמ אכניס לוי בית הכסא מהו להעלותן אחריו לגג וקא פשיט ליה דשריא ופרקי מיימי ר"א אומר נטל אדם קיסם משלפניו דדוקא משלפניו אכל ככל החצר לא ויא אמרת דיכול להעלות לגג וי"ל דה"ה דודאי דוקא קאמר כדמשמע הסמ ויף על גב דקאמר כל מה שנחצר מוכן הוא היינו דוקא גבי אכילה משום דאדם קובע לו מקום לאכילתו וה"ה לו להכין אכל גבי אס לא שייך דפעמים שאינו עושה מדורה כיו"ט וכן מחלקת הסמ בין אכניס לקיסם:

והכמים אומרים מגבב משלפניו ומדליק. פירש"י דנתחמי פליגי דאפילו להדליק דוקא משלפניו ולהצין שניו אפילו משלפניו לא דעזים לא נתנו אלף להסקה וקשה לפירושו דחכמים סבירא להו דלא הלכתא דפליגי בפלוגתא דרבי שמעון ורבי יהודה לכן ג"ל דעממא דרבנן דלכך אסור לחצין שניו גזירה משום שמא יקטום וכן מסקין נמי בגמרא: פסוד

במה כשהשמש חס מאד והזכוכית מוליאה שלהבת ומצלין נעורת ומגישים זכוכית והיא נעורת כך שמעתי (ב) כפיט יוצר סיסך אחד מגאוי ומנכדי"ה: מן העפר. קרקע קשה כשופרים אותה מוליאה אור כעין גרישתא שלנו ממקום מחסורת שלה: רעפים. טיילויש: אין מלכבין. צאור. ויגמלא מפיש טעמא: גמ' אוכלי

אג א מ"י פ"ד מהל' יו"ט ה"ל טו עוש"ט א"ח כ"י תקב ספ"ק א"ר טו עוש"ט: פ"ד ב מ"י ט"ז ש"ס פ"ד ה"ל"ג טו עוש"ט ש"ס כ"י תקב פ"ג כה"כ: פ"ג ב מ"י פ"ד ש"ס הלכה א"ה פ"ג ל"ח ע"ה טו עוש"ט א"ח כ"י תקב ספ"ק ג': פ"ד ב מ"י פ"ד ש"ס הלכה י"ד פ"ג ש"ס עוש"ט א"ח כ"י תקב ספ"ק ג': פ"ג ב מ"י פ"ד ש"ס הלכה א"ה פ"ג ל"ח ע"ה טו עוש"ט א"ח כ"י תקב ספ"ק ג': פ"ד ב מ"י פ"ד ש"ס הלכה י"ד פ"ג ש"ס עוש"ט א"ח כ"י תקב ספ"ק ג': פ"ד ב מ"י פ"ד ש"ס הלכה י"ד פ"ג ש"ס עוש"ט א"ח כ"י תקב ספ"ק ג': פ"ד ב מ"י פ"ד ש"ס הלכה י"ד פ"ג ש"ס עוש"ט א"ח כ"י תקב ספ"ק ג': פ"ד ב מ"י פ"ד ש"ס הלכה י"ד פ"ג ש"ס עוש"ט א"ח כ"י תקב ספ"ק ג':

רבינו הגנאל

וכן אם סבכה לצלות ביצים בענין הזה הוא עושה. אווא העלוניה עושה. אחרת פתחיה. וכן [מורה] אווא את הקריסט ומנה את הרגלים. אין סומכין הקדרה שלא תמול בבקעת. וכן אין סומכין דלת בבקעת. שלא נתנו עציץ אלא להסקה. ור' שמעון פטיר. ואסיקא ר' שמעון אינו מותר אלא כגון זה. אבל להניח בהמה כיו"ט במקל אסור. משום שגורא חולך לדיר רחוקה. פירוש חירוא סמיני קריש. מהו לטול מהן עץ כסין שפור לצלות בו צלי. ואסיקא והלכתא יבישא שרי רטיבא אסור. דרש רבא לא תכנס אשה לבין העצים לטול מהן עץ להניח אור. שמוצאת עושה כלי. ואר שגשבר בידט אסור להסיק בו ביים. מסיקין בכלים ואין מסיקין בשברי כלים. למימרא דרבא כר"י סבירא ליה באיסור שביר כלים, והא רבא אמר למשמעה טו לי בר אווא ושדי מעיה לשורא דלא בר יהודה. דתנן ר' יהודה אומר אם לא היתה נבלה מעיש אסורה לפי שאינה מן המוכן. ודחיינן התם נמי מוכן גורא דכיון דמסרחי מאחמול ה"ה ברעניה למסרחיה [שבת כ"ג] ר' אליעזר אומר נטל אדם קיסם לצלות בו שיניו ומגבב מן החצר ומדליק. ויכתיב מלפניו מגבב ומדליק.